

EK

BASIN'DA

“Sosyoloji Konferansları”

Derleyenler

Mehmet ERÖZ - Mustafa E. ERKAL

“Sosyoloji Konferansları”nın 1966-67 yılına ait VII. Kitabı memleket matbuatında alaka ile karşılanmıştır. Bu alanın birkaç belirtisini VIII. Kitabın sonunda bir Ek olarak neşrediyoruz.

I — Örnek bir müessese : Sakarya Sosyal Araştırma Merkezi

“Terceman” muharrirlerinden Prof. B. N. Şehsüvaroğlu çalışmalarını yakından takip ettiği “Merkez” in neşriyatı hakkında Gazetesinin okuyucularına şu bilgiyi veriyor:

Sosyoloji Profesörü Z. F. Fındıkoğlu'nun bir ömür süren sosyal çalışmaları pek çeşitli ve pek renklidir. İşte bunlardan sonuncusu da bu (Sakarya Sosyal Araştırma Merkezi) dir.

Sakarya'nın enerjik ve yardımsever Valisi Sayın Ertuğrul Ünlüer'in ilgileriyle 1965 de kurulan bu Merkez aradan geçen 3 sene gibi çok kısa bir zaman zarfında Sakarya'da çeşitli araştırmalar yapmış ve bunları yayınladığı 8 monografi ile ilim âlemine sunmuştur ki bunlar sırasile şunlardır:

1. Şehirleşme ve sosyal problemler, 2. Tarih, 3. Coğrafya, 4. Göçler ve Çalışma hayatı, 5. Fizik plânlama - Şehircilik, 6. Sanayileşme, 7. Ârifiye Öğretmen Okulu, 8. Sakarya basım.

Görülüyor ki Sakaryalı bir vatandaş kadar Sakarya ile ilgilenen herkese bu eserler ilmi yönden ışık tutmaktadır. Hattâ kısmen yabancı dilde olan bu monografilerden ecnebiler de faydalanabilir.

İşte bu sayededir ki biz yurdun bu dinamik iş merkezinin 16 Haziran 1954 te il olduğunu halen 6 kaza ile 480 köyü bulunduğunu ve bu

genç vilâyette, 4000 küscür kilometre karelik bir alanda 400.000 den fazla insan yaşadığını öğreniyoruz ve gene öğreniyoruz ki bu tarihî bölge ta Sümer, Hitit, Roma devirlerine kadar uzun bir geçmişe sahiptir. Ancak Bilecik, Bolu ve Kocaeli arasında Karadeniz'e kadar uzanan bu ilimizin o çağlarda henüz bir ismi yoktur. Mamafih bu isimsiz bölge pek erkenden Osmanlılara malolmuştur. Fillhakika Sakarya ve çevresi daha Osman Gazi devrinde Konuralp tarafından fethedilmiştir.

Bugünkü ilim nüvesini XIX. yüzyılda kaza olan eski Ada Nahiyesi veya köyü teşkil etmektedir. İşte bu küçük köy 1870 lerden bilhassa 1253/1877—78 Türk Rus Harbinden sonra başlaya ndevamlı göçlerle sık sık iskân görerek gittikçe genişlemiş ve bu gün yurdun oldukça kalabalık bir ili olmuştur.

Oldukça karışık bir etnik bölge olan Sakarya'da ziraat, hayvancılık, maden ve orman işletmeleri ve son yıllarda ticaret ve sanayi hayatı gittikçe canlandığı içi nçalışkan ve uyanık bir halk kitlesi doğmuştur. Bunda Sultan II. Abdülhamit devrindenberi tâ Sakarya köylerine kadar uzanan Maarifin de büyük payı vardır. Bu sebeptendir ki bugün Sakarya'da 65.000 kadar çocuk ve genç çeşitli derecedeki okullara devam etmekte ve yarımın ümidi olarak yetişmektedirler. Ârifiye Öğretmen Okulu gibi yeni kuruluşlar ise bu kültür ve öğrenim hamlesine kuvvet vermiştir.

Böylece Sakarya'nın uyanık halk efkârına daha 1919 dan itibaren çıkmaya başlayan mahallî gazeteler tereüman olmaktadır.

Görülüyor ki Sakarya Sosyal Araştırma Merkezinin çalışmaları Marmara Bölgesinin bu önemli iline ait çeşitli bilgiler verdiği kadar benzeri çalışmalara da rehberlik etmektedir. Ne yazık ki el'an güzel İstanbul'umuz böyle bir araştırma merkezinden yoksundur.

Eski devlet ve vilâyet salnameleri gibi yeni il yıllıklarını nyayımına bağlandığı bu günlerde bu gibi ilmi çalışmaların pek faydalı olacağı kamınındayız. Darısı bütün illerimizin başına!

II — “Cumhuriyet” de

Tanınmış bibliyografya Bilgini ve değerli yazar Türker Acaroğlu gazetesinde “Sosyoloji Konferansları : 7” nin ayrı basımlarını birer birer şöyle tanıtıyor:

İst. Üniversitesinde kurulan *Sakarya Sosyal Araştırma Merkezi* bu yıl inceleme yayımlarına başladı. Yayın dizisinde ekonomik, sosyal ve kültürel araştırmalar başta gelmektedir. 6 ilçesi, 480 köyü bulunan Sakarya ili üzerin eilk yedi araştırmayı sırayla tanıtmaya çalışacağız:

ADAPAZARI'NIN ŞEHİRLEŞMESİ VE SOSYOLOJİK PROBLEMLERİ — Araştırma Merkezi Müdürü ve İktisat Fak. Sosyoloji Profesörü *Dr. Z. F. Fındıkoğlu*'nın iki konferansın içine alan kitap, Adapazarı'nın idarî gelişmesini anlattıktan sonra, şehir sosyoloji bakımından Adapazarı ve şehirleşmenin sosyolojik yönleri üstünde durmaktadır. Adapazarı'nın büyüme olanakları pek çoktur. Ama şehirleşmenin doğurduğu sosyal sorunlar da var; meslekî, sosyal kuruluşlar, sendikacılık v.b. gibi. Sakarya'da bankacılık, balıkçılık, ormanlık, eğitim kurumları, gazetecilik, kooperatifçilik... Bütün bunlar değerli araştırmacının gözünden kaçmamıştır. Kitabın sonunda, konuyla ilgili 10 dökümanın tıpkı - basımı var (80 s., resimli, 5 L.).

ADAPAZARI TARİHÇESİ VE SAKARYA COĞRAFYASI — Araştırma Merkezi üyelerinden *Mehmet Eröz* ile *Seyfi Alpan*'ın ortak eserleri, bölgenin tarih - coğrafyasını incelemektedir. Bu çeşit - araştırmalarda izlenen metoda uyularak, çevre tarih ve coğrafyasına ait iki monografya birarada yayınlanmış. *Eröz* Adapazarı'nın kuruluşunu, nüfus hareketlerini, etnik durumunu anlatırken, *Alpan* da Sakarya'nın fizik, beşerî - iktisadî coğrafyasına geçiyor, sosyal coğrafyasını inceliyor, bu arada turizm ayrı bir bölümde kısaca değiniyor. Konuyla ilgili belgeler sondadır (56 s., resimli, levhalı, 5 L.).

ADAPAZARI'NA GÖÇ VE ÇALIŞMA HAYATINA İNTİBAK ARAŞTIRMASI — Gene Araştırma Merkezi üyelerinden *O. Arı* ile *Doç. Dr. Cavit O. Tüvengil*'in ortaklaşa hazırladıkları kitap bir anketle ilgilidir. Sakarya'nın çevre olarak kuruluşunda XIX. yüzyıl boyunca - vaktiyle Osmanlı toprağı olan, şimdi yurt dışında kalan yerlerden - gelen göçmenlerin etkisi çok büyük olmuştur. Göç ve intibak araştırması; metodu hipotezleri açıklanan bir ankete dayanmakta, varılan sonuçlar ile bundan çıkarılan kısa özet, çeşitli tablolarla bize sunulmaktadır (41, s. 5 L.).

ADAPAZARI VE FİZİK PLÂNLAMASI — *Orhan Köçer*'in araştırmasına, Adapazarı'nın şehircilik bakımından bir incelenmesidir, denilebilir. İst. Tek. Ün. Mimarlık Fak. Şehircilik Kürsüsü Profesörü *K. Ahmet Arú*, önsözünde, Şehircilik Enstitüsünün kuruluşu ile bu yöndeki çalışmaların gelecekte daha da önem kazanacağına işaret ediyor. İlk bölümde çeşitli veriler sıralandıktan sonra, ikinci bölümde funların çözümlenmesi, en sonunda imar plânı bakımından sentezi yapılmakta. İmar plânından, şimdiki arazi kullanılış haritasından yararlanılarak hazırlanan haritalar da incelemeye eklenmiş. Adapazarı'nda hiç gecekondulu yokmuş (52 s., haritalı, 5 L.).

ADAPAZARI'NIN SANAYİLEŞMESİ — *Âmiran Kurtkan*'ın incelemesi, bölgenin sanayileşmesiyle ilgili bazı ekonomik - sosyolojik sorunları gözden geçiriyor. Varılan genel sonuca göre, Adapazarı, Türkiye'nin en çok sanayileşmiş bir bölgesi içinde olmasına, sanayileşme için gerekli koşullara, potansiyel olanaklarına çok çok sahip bulunmasına rağmen, daha tam anlamıyla bir sanayi şehri durumuna gelebilmiş değil. İşletmeler arasında karşılıklı ilişkiler zayıf. Büyük işletmelerin sayısı az. Dörtüyl, sanayi bölgesi olmalı. Konservecilik gelişmemiş. Çağdaş işletmecilik anlayışı henüz yerleşmemiştir. Bu araştırmanın, İst. Sanayi Odası'na mükâfatlandırıldığı söyleniyor (60 ., 5L.).

ARİFİYE ÖĞRETMEN TARİHÇESİ — *Nureddin Ergin*'in kitabı, Sakarya'nın en önemli eğitim kurumlarından biri olan, eskiden Köy Enstitüsü olarak kurulan Arifiye Öğretmen Okulunun dünü ve bugününü anlatmaktadır. 1927 yılından beri Köy Öğretmen Okulları içinde bulunmuş olan yazar, Arifiye Köy Enstitüsü ile Öğretmen Okulunun özelliklerini karşılıklı olarak kıyaslamakta, Köy Enstitüleriyle ilgili birkaç gözlemini açıklamaktadır (36 s., resimli, 5 L.).

SAKARYA BASINI — *Doç. Dr. Cavit Orhan Tütengi*'nin araştırması, yeni şehirleşmeye başlayan Adapazarı'nda ve Sakarya'da gazetecilik hareketlerini izleyip incelemektedir. Kısa bir girişten sonra, kaynaklar gösterilmiş, Adapazarı'nda basının başlangıçları araştırılmış, gazete ve dergi adı olarak, "*Sakarya*"nın nerelerde kullanıldığı belirtilmiş, başlangıcından günümüze kadar Sakarya ilinde yayınlanan gazete ve dergiler için sağlam bilgiler verilmiş, bugünkü durumun sorunları ve güçlükleri açıklanmıştır. Sakarya gazetelerinin başlıklarından bazı örnekler de sunulmaktadır (36 s., 5 L.).

III — "Son Havadis" de

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat ve İktisadiyat Enstitüsü, iki seneden beri, Sakarya Vilâyetini bir sosyal ilimler lâboratuvarı haline getirmiş ve bu vilâyetin sosyal, ekonomik, kültürel meselelerini ilmî bakımdan inceliyecek olan (Sakarya Sosyal Araştırma Merkezi) ini kurmuştur. Bu merkez İstanbul Üniversitesi (İktisadiyat Enstitüsü) ne bağlıdır. Üniversitelerin halk hizmetine bir örnek teşkil eden bu çalışmalarda Üniversiteye mensup profesörler, doçentler, asistanlar ve ilerlemiş talebe ile bazı yardımcı araştırmacılar vazife almış bulunmaktadır. Muhterem Prof. Fındıkoğlunun başkanlığında yapılan bu çalışmaların hayırlı bir neticesi olarak A serisi 8 kitap umumî efkâra arz edilmiştir. Birkaç

aya kadar ikinci B serisi olarak 8 kitap daha neşredilecektir. Bu suretle 16 araştırma ile Sakarya Vilâyetimizin ekonomik, sosyolojik, kültürel bünyesine ışık tutulmuş ve yükselme çareleri üzerinde ilmi görüşler açıklanmış oluyor. Bu faaliyet durmıyacak daha da artacak. Bu gayretlerinden dolayı, Sakarya araştırmacılarını tebrik etmek isteriz. Sakarya sosyal Araştırma Merkezi (S.S.A.M.) nin yayımladığı A serisi eserlerin isimleri ile araştırmacıları aşağıda gösterilmiştir.

NO: Kitabın Adı

- 1 Adapazarı'nın Şehirleşmesi ve Sosyolojik Problemleri
- 2-3 Adapazarı Tarihçesi ve Sakarya Coğrafyası
- 4 Adapazarı'na Göç ve Çalışma Hayatı
- 5 Adapazarı ve Fizik Plânlaması
- 6 Adapazarında Sanayileşme
- 7 Arifiye Öğretmen Okulu ve Tarihçesi
- 8 Sakarya Basım

— IV —

Bir Araştırma Merkezi'nin Neşriyatı

Türkiye Muallimler Birliği organı olan aylık "Bilgi" nin Sekreteri İhsan Ağabeyoğlu, Derginin 1 - Eylül - 1968 tarihli sayısında şu izahatı veriyor:

İki seneden beri İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesine mensup birkaç Profesör, Doçent, Rsistan ve ilerlemiş talebeden kurulu topluluğun İstanbul'a yakın Sakarya ilini araştırma lâboratuvarı haline soktukları bilinmektedir. Şimdi neşredilen 8 kitap, bu dikkat çekici faaliyetin belirtileri olarak önümüze serilmiş bulunuyor.

Önce bu "Merkez" in gayesini anlamağa çalışalım:

Bundan birkaç yıl önce İstanbul Üniversitesi İktisat ve İktisadiyat Enstitüsü, şimdiye kadar çeşitli mâni ve engeller yüzünden —ki bunların arasında araştırma tahsisatı bulamamak ve Üniversitenin bürokratik güçlükleri ile uğraşmak en başta gelir— yapamadığı vazifelerin birini, İstanbul'a en yakın bir Doğu Marmara Vilâyetinin teşviki ile başarmayı düşündü ve işe koyuldu. Neşrettiği bir araştırma ile başlayan neşriyat serisi,

her şeyden önce bu teşvikin mahsulü ve karşılığı olarak hazırlanmış ve hâlâ da hazırlanmakta bulunmuştur.

Gerçekten Sakarya'nın genç Valisi Ertuğrul Ünlüer, şahsî ziyaretler için 1965 de Adapazarı'na uğrıyan birkaç İçtimaiyat Enstitüsü azası ile yapılan bir sohbet esnasında, Üniversite Hocalarının niçin döit duvar arasına kapandıklarını sormuş, memleketin uzak, ücra köşeleri bir yana, İstanbul'un yanbaşında Sakarya'nın sosyal bilgiler için hadiseler, değişmeler ve ilerlemeler sahnesi olduğunu ve araştırmalarını beklediğini ilâve etmiş idi.

Beşyüz kadar köyü bulunan Sakarya'nın Adliye köyünde yapılan bu sohbetten Üniversiteye dönen Enstitü azaları, bir himmetli Valisinin yaptığı bu mânalı işareti ntesiri altında bir "Merkez" kurdular: SAKARYA SOSYAL ARAŞTIRMA MERKEZİ (S.S.A.M.).

MERKEZ, o yılın sonlarında Sakarya Araştırmaları işine birkaç ekip ile başlarken Üniversite içinde her nedense pek zaif ve sönük, Üniversite dışında oldukça teşvik edici bir alâka gördü. Bu alâka bir taraftan hazırlanan iktisadî, içtimai ve kültürel araştırmalar yapılırken öteyandan bunların Sakarya halkına anlatılması teşebbüsüne yol açtı. Vilâyetin Halk Eğitim Dairesi, tertip ettiğimiz Adapazarı Konferansları'nın organizasyonuna ciddi bir ilgi göstermiş, teşkilatlanma gayretlerimiz kolaylaştırmıştır.

MERKEZ'n geçen sene neşrettiği Program ve Anketler'de başlayan yayımı, topitan ve bir kitap olarak yayılmıyacak, her araştırma —Konferans bir broşür olarak, yahut gerekirse birkaç araştırma - konferans bir arada— yayımlanacaktır. Eldeki maddi imkânlar nisbetinde bu broşürler 6 kazası ve 500 kadar köyü bulunan Sakarya içinde dağıtılacak, bu suretle geniş halk çevreleri kendi problemleri etrafında bilgi yol ve yöntemiyle aydınlatılacaktır.

S.S.A.M., iki yıldan beri devam eden bu çalışma ve araştırmalarında yalnız Sakarya dışında bulunan bazı kaynaklardan yardım görmüştür. Az gelişmiş Türkiyenin en gelişmiş bölgesi olarak vasıflandırılan Sakarya Vilâyeti, Belediyesi, Hususî Muhasebesi, Ticaret ve Sanayi Odası, resmî ve hususî bütün malî ve ticari müesseseleriyle bizi yalnız romantik teşvik sözleri ve sevgi tezahürleriyle karşılaşmıştır. Bundan böyle bu sevginin Araştırma Ekiplerinin çevredeki seyahat ve ikamet masraflarına biraz yardım edeceğini umuyoruz.

Böyle manevî ve maddî alâkaların birleşmesi belki de İstanbul Üniversitesi içinde kurulmuş olan Araştırma ocağımın, birgün, Sakarya'nın Devlet ve Bölge Plânlamaları için kullanılacak materyelleri ve etütleri hazırlaması için Sakarya Merkezine, Adapazarı'na nâkli arzu edilecektir. Bunun için Sakarya halkının, kendisi için çalıştığına inandığı "Sakarya Sosyal Araştırma Merkezi" ni yanbaşımda görmek istemesi, bu isteği yaratan dinamik bir Halk Efkârı'nın doğması beklenir.

Hülasa yalnız Üniversitecilliğimiz, yalnız Enstitü'müz için değil, memleket çapında bir çalışma ve Araştırma Nümunesi sandığımız bir işe başlanmıştı.

I — Neşredilen eserlerden birincisi Prof. Fındıkoğlu'na aittir:

Adapazarı Nasıl şehirleşiyor?

Bu yazı bir köyden bir şehrin nasıl doğduğunu anlatmaktadır. Gerçekten Tanzimat'ın ilâh edildiği yıllarda, birkaç köyün Pazar yeri olan Adapazarı, kısa bir müddet sonra kaza oluyor. Sonra 1965 sayımında nüfusu 100.000 i aşan bir şehir, yeni Sakarya Vilâyetinin merkezi. Birinci araştırma 1838-1968 arasındaki tipik istihaleyi hikâye etmektedir.

II, III — Bu yeni şehrin asıl tairhini Dr. Mehmet Eröz anlatıyor. Onu Coğrafya Öğretmeni Seyfi Beyin Sakarya Coğrafyası takip ediyor. Her Adapazarlı, bu tarihçe ile coğrafi tedkiki kitap dolabında bulundurmalı. Plâncılar ve iktisatçılar Sakarya'yı Türkiye'nin gelişmiş bölgesi içinde sayıyorlar. Daha da gelişecek. Tahminler ileride 300.000 nüfuslu bir şehrin doğuşunu haber vermektedir.

IV — Şehirler, çevrelerinden gelen insan akınları ile büyürler. Cavit ve Oğuz Beyler bu akımı incelemektedirler. Sonra bu insanlar nasıl yeni hayata intibak etmişlerdir?

Adapazarı'nın şehirleşmesine ait araştırma da çevreden, bölgeden ve ülkeden, hatta dışarıdan vaki göçlerin bir *Şehirleşme* ameliyesindeki rolüne işaret etmişti. "Merkez" in üçüncü yayımı iki S.S.A.M. üyesinin beraberce hazırladıkları araştırmaya hasredilmiştir.

Sakarya'nın çevre olarak teşekülünde XIX. asır boyunca vaktiyle Osmanlı İmparatorluğu ülkeleri olan, şimdi yurtdışında kalan yerlerden gelen mühacirlerin tesiri çok büyüktür. "Merkez" ileride Türk öç ve muhaceret sosyolojisinin üzeirğinde durması gereken bu hususu ileideki

araştırma konuları arasına sokmuş bulunuyor. Şimdi yayınladığımız broşür bir başlangıç sayılmalıdır.

V — Plâncılık iki çeşit Plânlamadan bahsediyor: Fizik, Sosyal.

Birincisi temel, ikincisi bu temel üzerinde yükselen katlar. Teknik Üniversitesinin bir Asistanı, Prof Kemal Ahmet Beyin nezareti altında Adapazarı'nın fizik plânlamasını takdim ediyor. Asistan Orhan Göçer, bu suretle iki üniversiteyi birbirine de bağlamakta ve plâncılar için zemin hazırlamaktadır.

VI — Fizik bakımından plânlama üzerinde sanayileşmenin durumu? İktisat Fakültesinin sanayileşme politikası ile meşgul bir kadm doçenti bize Adapazarı'nın sanayileşmesini, çok dikkatli ve titiz bir metodoloji ile izah etmektedir. Etüt, bu kitaptan neşredilmeden önce İstanbul Sanayi Odası tarafından takdir edilerek mükâfatlandırılmıştır. Marmara Bölgesinin en büyük şehrinin Sanayicilerini bir araya getiren "Oda", aynı bölgenin bir başka şehrinin, Adapazarı'nın sanayileşmesine kayıtsız katılmazdı..

VII — "Merkez" in kitapları arasında bir kültürel mevzu var: "Köy Enstitüleri işi. Bu iş üzerinde Nureddin Ergin Bey duruyor. Enstitü, diğer 20 Enstitü gibi kapanmış değildir. Yalnız adı, 1927 dekine çevrilmiş: *Köy Muallim Mektebi*. Sadece bu ismin öz türkçesi bulunmuş: Öğretmen Okulu!

Sakarya Maarifi, gelişmemiş Maarifimizin en çok gelişmiş çevresini temsil etmektedir. Bu temsil işinde Arifiye'deki öğretim ve terbiye müessesesinin mühim yeri vardır.

S.S.A.M., bir taraftan iktisadî ve içtimâî meselelere ön safta yer ayırırken öbür yandan araştırmacı yardımcılarını Merkez'e maletmek ve hizmetlerinden faydalanmak suretiyle kültürel konuları da ele almak hedefini güdüyor. Türkiye Muallimler Birliği İdare Heyeti azasından olup ta 1927 den beri köy öğretmen mektepleri içinde bulunmuş olan Nureddin Ergin'den Arifiye'nin incelenmesi istenmişti. Şimdi neşredilen kitap bu isteğe verilmiş cevabı teşkil ediyor.

S.S.A.M., mühim bir memleket ve Maarif davasına ışık tutan bu araştırmanın sahibine teşekkürlerini sunar. Senenin her ânında hatırlatılan "Köy Enstitüsü işinin iç yüzünü ayrıca tanıtmaktadır.

VIII — Sekiz kitaptan ibaret olan bu pek dikkat çekici koleksiyonun son kitabı Sakarya Matbuatma âit. Şöyle böyle yarım asırlık bir gazete-

cilik tarihçesi. Araştırma'yı "Sakarya Sosyal Araştırma Derneği" şöyle tanıtıyor:

"Bir asrı biraz aşan Türk Gazetecilik tarihi, geniş mânası ile bütün memleket köşelerine ait jurnalizm araştırmalarının monografilerinin sentezini bekliyor, denebilir. İmparatorluk devrinde, XIX asrın ikinci yarısından sonra Taşra, İstanbul'u takip etmek hususunda çok geç kalmamış, yer yer mahallî gazeteler neşredilmiştir."

Cumhuriyet Türkiye'si, bir taraftan İmparatorluk Vilâyetlerinin gazetelerini devralırken, bir yandan da yeni iskân mahallerinde gazetecilik hareketlerine şahit olmuştur. Sakarya bu ikinci guruba giren şehirlerimiz arasında Türk jurnalistik'i yönünden dikkati çekmektedir. "Merkez" in bu konuya ait olan yayımı, henüz tedvin edilmemiş bulunan Türk gazetecilik Tarihi için bir yardımcı sayılmalıdır.

İşte Sakarya koleksiyonuna toplu bir bakış. Türk Üniversiteciliğinin, Üniversite dışına pencere açmadığından bahsedenler, eğer bu (Araştırma Merkezi) nin yukarıda işaret ettiğim neşriyatını görmek istemezlerse insafsızlık etmiş olurlar!

Bu 8 kitap, Birinci A Serisi. Önümüzdeki aylarda yine 8 kitap neşredilecek. Bunlar ikinci B serisi. İleride bu seriler daha da artacaktır. Sakarya, kendisini bir ilim müessesesinin vasıtasıyla Türkiye'ye ve belki Türkçe bilen garplı âlimlere ve onlar kanalıyla Dünyaya tanıttacak!

Sakarya'nın köylü ve kentli her sınıf halkı bu çalışma ve araştırmaların değerini takdir edecek mi? Etmezse faaliyet sona erebilir.

67 Vilâyetin bu bakımdan en bahtiyarı Sakarya oluyor. Başka Vilâyetler de Sakarya gibi, araştırma konusu olmak istedikleri takdirde "Merkez" in bağlı olduğu (İstanbul İktisat Fakültesi İçtimaiyat Enstitüsü Sakarya Merkezi) ne başvurabilirler.

Okuyucularımıza şunu da hemen haber verelim: S.S.A.M. nin B serisini teşkil eden yayımları da çıkmaya başladı. Bu seride şu araştırmalar vardır:

<i>No.</i>	<i>Araştırma Konusu</i>	<i>Araştırmacı</i>
9	İller Bankası ve Sakarya	M. Emiroğlu
10	Sakarya'da Ziraî Durum	Ahmet Menderes
11	Sakarya'da Ormancılık	M. A. Gökberk

12	Sakarya'da Balıkçılık	S. Arısoy
13	Sakarya'da Kooperatificilik	Z. F. Fındıkoğlu
14	Zelzele ve Sakarya	Nevzat Öçal
15	Deprem ve Sakarya'da İnşaat	Orhan Pekin

Müracaat :

Sakarya Merkezi : Yeniçeriler caddesi 43 Türkiye Muallimler Bir-
liği'nde hususî daire No: 12. Çemberlitaş — İSTANBUL
Sakarya Şubesi : Halk Eğitim Merkezi - Adapazarı

Dağıtım Merkezleri :

Veznecilerde Filiz Kitabevi
Sahaflarda Elif Kitabevi
Babıâlide Bøzkurt Yayınevi
Adapazarında Kùltür Kitabevi

IKTİSAT FAKÜLTESİ

İktisat Enstitüsü Kütüphanesi

Umumi No.

Hususi No.